

13. Social Studies

Course Content

Unit I: Land and People

25 teaching hours

1. Ecological division - Terai, Hill, Mountain
2. Climate and vegetation of Nepal
3. Relationship between ecology and climate
4. Land use pattern
5. River system of Nepal
6. Demographic situation - fertility, mortality and migration
7. Man land ratio and density of the people
8. Living standard of people-Rural and urban area, Hill, Terai and Mountain
9. Population policy
10. Resource use - Water, Forest and Mineral Resources

Unit II: Peep into the Past

25 teaching hours

1. Unification of Nepal: Role of Prithvi Narayan Shah, Rajendra Laxmi, Bahadur Shah and Bhimsen Thapa.
2. The Rana Regime: Rise of the Jang Bahadur and his consolidation of power, socio-economic reforms during the Rana rule, revolutionary activities against the Rana regime.
3. The 1950 Movement : Factors leading to the movement, role of king Tribhuvan, Delhi Pact.
4. Parliamentary rule (1950 - 60): The general election, working of elected government, The royal coup.
5. Referendum 1980: Students' movement, kings' declaration of referendum, campaign from multi party and Panchayat groups, referendum and its verdict.
6. The 1990 Movement : Initiation of the movement by Nepali Congress and United Left Front, Suppression, Restoration of multiparty system, the 1990 Constitution at the glance.
7. Revolutions of the world: A comparative study of the Glorious Revolution, American War of Independence, French Revolution and Russian Revolution - Causes, Nature and Impact.
8. Political Awakening in Asia : India' struggle for independence, Establishment of Communist rule in China, Liberation of South East Asian Countries (Indonesia, Laos, and Vietnam).

Unit - III: Main Features of the Nepalese Economy

25 teaching hours.

1. Major issues in the economic development of Nepal including: Poverty, inequality, growth, unemployment, regional disparities and land tenures.
2. Factors affecting economic development in Nepal including: Natural resources, population and labour force, infrastructure and capital formation, and other non-economic factors as governance and external stocks.
3. Economic performance of various sectors in Nepal including: Agriculture, industry, trade, tourism and other important service activities.
4. Nepal's development strategies focused on: Human resource development, public finance and infrastructure, liberalization and monetary policy, foreign trade, industrialization, regional development, agricultural, transformation, poverty alleviation, environmental balance and water resource development.

Unit IV: Government and Politics

25 Teaching hours.

1. State: meaning, elements and significance
2. Society, family, and association - meaning and kinds
3. Civil society and citizenship - modes of acquiring citizenship in Nepal.
4. Nation - State: Definition, elements of Nation, Difference between Nation and State.
- * Building processes of Nation-state in Nepal.
- * Nationalism and its emergence in Nepal
5. Political System and Government:
 - * Political system-concept, kinds - Democratic and Non- democratic.
 - * Constitution : Meaning, significance and kinds.

- An account of constitutional development in Nepal since 1948.
- Constitution of the Kingdom of Nepal 1990 and organs of government - salient features:
 - Executive - His Majesty and Council of Ministers
 - Parliament - Pratinidhi Sabha (Lower House) and Rashtriya Sabha (Upper House)
 - Judiciary - Supreme Court
 - Fundamental Rights
- 6. Political party and its role in political process
- 7. Position and role of major political parties in Nepal.
- 8. Electoral System in Nepal.
- 9. Governance system at local level and decentralization
 - Village development committee (VDC) Municipality and District Development Committee (DDC).

Unit V: Society and Culture

25 teaching hours

1. Society: Growth and Structure
2. Family system, neighbourhood, Ethnicity and Language, Religion
3. Social problems: Including Drug Addiction, HIV AIDs, Girls trafficking and the means to resolve them.
4. Language and Literature: Nepali - language and literature, National language and their literature.
5. Gender issue: Concept, relevance in Nepalese Context.
6. Cultural Heritage:
 - * Food Habits: Hill, Terai, Mountain
 - * Festivals: National, Local and Community based.
7. Pattern of Entertainment: Traditional, modern and sports.

Unit VI: Nepal and the World

25 teaching hours

1. Determinants of Nepal's foreign policy
2. Nepal's relations with its neighbours (India and China)
3. Nepal and the SAARC
4. Nepal's representation in the UN system
5. Nepal's participation in UN peace-keeping operations.
6. Nepal Non-aligned movement.
7. International Economic Order and Nepal (World Bank, IMF and WTO)

MODEL QUESTION

[HSEB Examination 2072 (2015)]

Time: 3 hrs.

Full Marks:- 100

Pass Marks:- 35

समूह 'क' (Group 'A')

(सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्नहरू/Short answer questions)

- कुनै दस प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् (Attempt any ten questions): 10×7=70
१. तराई क्षेत्रको भौगोलिक परिस्थितिवारे चर्चा गर्नुहोस् ।
State the geographical condition of Terai region. [From Unit I]
 २. नेपालमा आन्तरिक बसाइसराइका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Indicate the causes of internal migration in Nepal. [From Unit I]
 ३. जंग बहादुर राणाले आफ्नो शक्तिलाई सुदृढ पार्न कुन कुन कदम चालेका थिए ?
What steps had been taken by Jung Bahadur Rana to consolidate his power? [From Unit II]
 ४. वि.सं. २००७ सालको आन्दोलनमा राजा त्रिभुवनको भूमिकाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of King Tribhuwan in the 1950 movement. [From Unit II]
 ५. नेपालको आर्थिक विकासमा शिक्षाको भूमिकाको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of education in the economic development of Nepal. [From Unit III]
 ६. नेपालमा पर्यटन उद्योगको सम्भाव्यताको पक्षमा आफ्ना तर्कहरू सूचीबद्ध गर्नुहोस् ।
List your arguments in favour of the prospects of tourism industry in Nepal. [From Unit III]

७. राज्यका आवश्यक तत्वहरू के के हुन् ? कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the essential elements of state? Explain anyone. [From Unit IV]
८. बाल अपराधका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention the causes of juvenile delinquency. [From Unit V]
९. विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनको परिचय दिई यसका उद्देश्यहरू सूचीबद्ध गर्नुहोस् ।
Introduce WHO and list its purposes. [From Unit VI]
१०. संयुक्त राष्ट्रका उद्देश्यहरू लेख्नुहोस् । Write the objectives of the UN. [From Unit VI]
११. वेश्यावृत्तिका कारणहरू औल्याउदै यसले समाजमा पार्ने प्रभावबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Point out the causes of prostitution, and state its consequence on society. [From Unit V]
१२. अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्रामका कारणहरू औल्याउनुहोस् ।
Indicate the causes of American War of Independence. [From Unit II]

समूह 'ब' (Group 'B')

(विस्तृत उत्तरात्मक प्रश्नहरू/Long answer questions)

- कुनै दुई प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् (Attempt any two questions): $2 \times 15 = 30$
१३. नेपालको परराष्ट्र नीतिका उद्देश्य र निर्धारक तत्वहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the objectives and determinants of Nepalese foreign policy. [From Unit VI]
१४. राजनैतिक दलको परिभाषा दिई नेपालको सन्दर्भमा यसको भूमिका बारे छलफल गर्नुहोस् ।
Define political party, and discuss its role with reference to Nepal. [From Unit IV]
१५. नेपाली कृषिका विशेषताहरूको विश्लेषण गर्दै यसको महत्त्व बयान गर्नुहोस् ।
Analyse the characteristics of Nepalese agriculture and describe its importance. [From Unit III]

Exam Questions

Unit I: Land and People

१. तराई क्षेत्रको भौगोलिक परिस्थितिवारे चर्चा गर्नुहोस् ।
State the geographical condition of Terai region. [Q.N.1, 2072]
२. नेपालमा आन्तरिक बसाइँसराइका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Indicate the causes of internal migration in Nepal. [Q.N.2, 2072]
३. नेपालका नदी प्रणालीको चिनारी दिनुहोस् । Identify the river system of Nepal. [Q.N.1, 2071]
४. जलवायुलाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू के के हुन् ?
What are the factors affecting climate? [Q.N.10, 2071]
५. नेपालमा पाइने जलवायुका किसिमहरूको सूची बनाउँदै कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
List the types of climate found in Nepal, and describe any one. [Q.N.1, 2070]
६. प्रजनन दरलाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Indicate the factors affecting fertility. [Q.N.11, 2070]
७. नेपालको नदी प्रणालीको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the river system of Nepal. [Q.N.15, 2070]
८. जलवायुलाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू के के हुन् ?
What are the factors affecting climate? [Q.N.1, 2069]
९. नेपालमा आन्तरिक बसाइँसराइका कारणहरू औल्याउनुहोस् ।
Point out the causes of internal migration in Nepal. [Q.N.2, 2069]
१०. नेपालको नदी प्रणालीबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the river system of Nepal. [Q.N.13, 2069]
११. मानिस-भूमि अनुपातको अवधारणालाई उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the concept of man-land ratio with example. [Q.N.6, 2068]

१२. नेपालको नदी प्रणालीको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the river system of Nepal. [Q.N.10,2068]
१३. पर्यावरण र जलवायुबीचको सम्बन्ध उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the relationship between ecology and climate. [Q.N. 1, 2067]
१४. धरातलीय आधारमा नेपालको विभाजन गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
Divide Nepal on topographical basis and explain any one of them. [Q.N. 4, 2066]
१५. नेपालमा आन्तरिक बसाइँसराइका कारणहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the causes of internal migration in Nepal. [Q.N. 1, 2065]
१६. नेपालको हावापानी तथा वनस्पतिबारे आफ्नो चिनारी दिनुहोस् ।
Introduce yourself with the climate and vegetation of Nepal. [Q.N. 1, 2064]
१७. पहाड र तराई प्रदेशका वासिन्दाको खानपानमा पाइने समानता र भिन्नता औल्याउनुहोस् ।
Point out the similarities and differences that are found in the food habits of the people living in Mountain and Terai regions of Nepal. [Q.N. 5, 2064]
१८. नेपालमा बसाइँसराइलाई प्रभावित गर्ने कुनै दुई तत्त्वहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain any two factors that effect migration in Nepal. [Q.N. 7, 2064]
१९. जनसाङ्ख्यिकी अवस्थालाई निर्धारण गर्ने तत्त्वहरू केके हुन् ? कुनै दुईको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the factors that determine the demographic situation ? Explain any two of them. [Q.N. 10, 2064]
२०. नेपाललाई पर्यावरणीय क्षेत्रमा विभाजन गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
Devide Nepal in Ecological regions and describe any one of them. [Q.N. 1, 2063]
२१. नेपालको अर्थतन्त्रमा जलसम्पदाको महत्त्व उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the importance of water resources in the economy of Nepal. [Q.N. 2, 2063]
२२. नेपाललाई मुख्य प्राकृतिक स्वरूपमा विभाजन गरी हिमाली प्रदेशको भू-बनोटको वर्णन गर्नुहोस् ।
Divide Nepal into main physical divisions and describe the land features of the Himalayan region. [Q.N. 1, 2062]
२३. नेपालको तराई र पहाडी प्रदेशमा बस्ने मानिसहरूको खानपानमा समानता र भिन्नता देखाउनुहोस् ।
Show the similarities and differences in the food habits of the people living in Terai and hilly region of Nepal. [Q.N. 6, 2062]
२४. नेपालमा प्रजननका निर्धारक तत्त्वहरूको उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the determining factors of fertility in Nepal. [Q.N. 1, 2061]
२५. नेपालको नदी प्रणालीको वर्णन गर्नुहोस् । Describe the river system of Nepal. [Q.N. 10, 2061]
२६. नेपालको नदीप्रणालीको बयान गर्नुहोस् । Describe the river system of Nepal. [Q.N. 6, 2060]
२७. नेपालमा भू-उपयोगको ढाँचाबारे बयान गर्नुहोस् ।
Describe the land use pattern in Nepal. [Q.N. 1, 2059]
२८. नेपालको वर्तमान जनसङ्ख्या नीतिको वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain the current population policy of Nepal. [Q.N. 2, 2059]

Unit II: Peep into the Past

१. जंग बहादुर राणाले आफ्नो शक्तिलाई सुदृढ पार्न कुन कुन कदम चालेका थिए ?
What steps had been taken by Jung Bahadur Rana to consolidate his power? [Q.N.3, 2072]
२. वि.सं. २००७ सालको आन्दोलनमा राजा त्रिभुवनको भूमिकाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of King Tribhuwan in the 1950 movement. [Q.N.4, 2072]
३. अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्रामका कारणहरू औल्याउनुहोस् ।
Indicate the causes of American War of Independence. [Q.N.12, 2072]
४. नेपालको एकीकरणमा पृथ्वी नारायण शाहले निर्वाह गरेका भूमिका उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention the role played by Prithvi Narayan Shah in the unification of Nepal. [Q.N.2, 2071]
५. २००७ सालको आन्दोलनका कारण एवम् परिणामहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the causes and results of the movement of 1950 A.D. [Q.N.14, 2071]
६. नेपालको एकीकरण अभियानमा राजेन्द्रलक्ष्मीको भूमिकाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
State the role of Rajendra Laxmi in the unification campaign of Nepal. [Q.N.2, 2070]
७. सन् १७८९ को फ्रान्सेली क्रान्तिका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Indicate the causes of French revolution of 1789 A.D. [Q.N.10, 2070]
८. जनआन्दोलन (२०४६-४७) का कारण र उपलब्धिहरूबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the causes and outcomes of people's movement (1990). [Q.N.13, 2070]
९. वि.सं २००७ को आन्दोलनका कारणहरूको सूची बनाउनुहोस् ।
List the causes of 1950 movement. [Q.N.3, 2069]
१०. वि.सं २०६२/०६३ को जनआन्दोलनका प्रमुख उपलब्धिहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the major achievements of the people's movement 2062-063 B.S. [Q.N.4, 2069]
११. गौरवमय क्रान्तिका कारणहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the causes of the glorious Revolution. [Q.N. 2, 2067]
१२. २००७ सालको आन्दोलनका कारणहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the causes of the movement of 1950 A.D. [Q.N. 1, 2066]
१३. नेपालको एकीकरणमा भीमसेन थापाको भूमिका उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the role of Bhimsen Thapa in the unification of Nepal. [Q.N. 2, 2065]
१४. अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्रामका प्रभावहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the impacts of the American War of Independence. [Q.N. 10, 2065]
१५. "सामाजिक असमानता नै फ्रान्सको राज्यक्रान्तिको एक प्रमुख कारण थियो" पुष्टि गर्नुहोस् ।
'Social inequality' was one of the major causes of French Revolution. Justify. [Q.N. 3, 2064]
१६. नेपालको एकीकरणमा बहादुर शाहको योगदानको चर्चा गर्नुहोस् ।
Describe the contribution of Bahadur Shah in the unification of Nepal. [Q.N. 3, 2063]
१७. भारतको स्वतन्त्रता आन्दोलनमा महात्मा गान्धीको भूमिकाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role played by Mahatma Gandhi in the independence movement of India. [Q.N. 10, 2063]
१८. नेपालको एकीकरणमा पृथ्वीनारायण शाहको भूमिका उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the role of Prithvi Narayan Shah in the unification of Nepal. [Q.N. 2, 2062]
१९. जन-क्रान्ति, २०४६ का प्रमुख घटनाहरू औल्याउनुहोस् ।
Point out the major events of popular revolution, 2046. [Q.N. 2, 2061]
२०. राणाशासन कालमा प्रमुख सामाजिक र आर्थिक सुधारहरूको चर्चा गर्नुहोस् ।
State the major socio-economic reforms brought during Rana rule. [Q.N. 5, 2060]
२१. नेपालको एकीकरणमा पृथ्वीनारायण शाहको भूमिकाबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the role of Prithvi Narayan Shah in the unification of Nepal. [Q.N. 8, 2060]
२२. नेपालको एकीकरणमा भिमसेन थापाको भूमिकाको बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of Bhimsen Thapa in the unification of Nepal. [Q.N. 3, 2059]

Unit III: Main Features of the Nepalese Economy

१. नेपालको आर्थिक विकासमा शिक्षाको भूमिकाको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the role of education in the economic development of Nepal. [Q.N.5, 2072]
२. नेपालमा पर्यटन उद्योगको सम्भाव्यताको पक्षमा आफ्ना तर्कहरू सूचीबद्ध गर्नुहोस् ।
List your arguments in favour of the prospects of tourism industry in Nepal. [Q.N.6, 2072]
३. नेपाली कृषिका विशेषताहरूको विश्लेषण गर्दै यसको महत्त्व बयान गर्नुहोस् ।
Analyse the characteristics of Nepalese agriculture and describe its importance. [Q.N.15, 2072]
४. नेपाली अर्थतन्त्रको विकासमा पर्यटन क्षेत्रको भूमिका औल्याउनुहोस् ।
Point out the role of tourism sector in the development of Nepalese economy. [Q.N.3, 2071]
५. मानव विकास सूचकको अवधारणालाई स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Clarify the concept of Human Development Index. [Q.N.9, 2071]
६. नेपाली अर्थतन्त्रका मुख्य चुनौतीहरू केके हुन् ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the major challenges of Nepalese economy? Explain. [Q.N.15, 2071]
७. मानव विकास सूचकको अवधारणालाई स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Clarify the concept of Human Development Index (HDI). [Q.N.3, 2070]
८. नेपालमा जलस्रोतको महत्त्वलाई उजागर गर्नुहोस् ।
Highlight the importance of water resource in Nepal. [Q.N.9, 2070]
९. मानव विकासका सूचकहरू पहिचान गर्नुहोस् ।
Identify the Human Development Index (HDI). [Q.N.5, 2069]
१०. नेपालमा लघु उद्योगको स्थितिबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
State the condition of small industry in Nepal. [Q.N.6, 2069]
११. नेपालमा कृषि सम्बन्धी समस्याहरू औल्याउँदै यसको समाधानको उपायहरू सुभाउनुहोस् ।
Point out the problems of agriculture in Nepal and suggest the measures to solve them. [Q.N.14, 2069]
१२. पर्यटन उद्योगको ६ समस्याहरू उल्लेख गर्दै यसको निदानका उपायहरू सुभाउनुहोस् ।
Mention six problems of tourism industry, and suggest their remedial measures. [Q.N.4, 2068]
१३. नेपाली कृषिका विशेषताहरूको वर्णन गर्दै यसको विकासका उपायहरू सुभाउनुहोस् ।
Describe the characteristics of Nepalese agriculture, and suggest the measures for its development. [Q.N.9, 2068]
१४. नेपालका प्राकृतिक स्रोतहरूको सूची बनाउँदै कुनै एकको महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
List the natural resources of Nepal, and discuss the importance of any one. [Q.N.3, 2067]
१५. नेपालका उच्च जनसङ्ख्या वृद्धिका कारणहरू उल्लेख गर्दै यसलाई नियन्त्रण गर्ने उपायहरू सुभाउनुहोस् ।
Point out the causes of high population growth in Nepal, and suggest the measures to control it. [Q.N. 9, 2067]
१६. नेपाली अर्थतन्त्रको विकासमा पर्यटन क्षेत्रको भूमिका औल्याउनुहोस् ।
Point out the role of tourism sector in the development of Nepalese economy. [Q.N. 5, 2066]
१७. नेपाली अर्थतन्त्रका मुख्य समस्याहरूबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the main problems of Nepalese economy. [Q.N. 10, 2066]

१८. नेपालबाट गरिवी निवारणको लागि चार सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
Give four suggestions to alleviate poverty from Nepal. [Q.N. 3, 2065]
१९. नेपालको आर्थिक विकासका प्रमुख सवालहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the major issues in the economic development of Nepal. [Q.N. 2, 2064]
२०. नेपाल सरकारले आफ्नो विकासात्मक रणनीति केन्द्रित गरेका क्षेत्रहरू औल्याई कुनै एकको चिनारी दिनुहोस् ।
Point out the sectors where Government of Nepal has focused its development strategies and identify any one of them. [Q.N. 7, 2063]
२१. गरिवी भनेको के हो ? श्री ५ को सरकारले देशबाट गरिवीनिवारण गर्न चालेका प्रमुख रणनीतिहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is poverty ? Point out the major strategies undertaken by HMG to alleviate poverty from the country. [Q.N. 3, 2062]
२२. नेपालमा मृत्युदरमा प्रभाव पार्ने विभिन्न तत्त्वहरू के-के हुन् ? तीमध्ये कुनै तीनओटाको उपयुक्त उदाहरणसहित वर्णन गर्नुहोस् ।
What are the various factors that affect mortality in Nepal ? Describe any three of them with suitable examples. [Q.N. 4, 2062]
२३. नेपालको आर्थिक विकासमा पर्यटनको महत्त्व उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the importance of tourism in the economic development of Nepal. [Q.N. 3, 2061]
२४. नेपालको आर्थिक विकासमा जलस्रोतको महत्त्वको विवेचना गर्नुहोस् ।
Discuss the importance of water resources in the economic development of Nepal. [Q.N. 4, 2060]
२५. नेपालमा भू-स्वामित्वका विशेषताहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the features of land tenure in Nepal. [Q.N. 7, 2060]
२६. नेपालको आर्थिक विकासमा देखिएका प्रमुख चुनौतीका बारेमा छोटकरीमा बयान गर्नुहोस् ।
Briefly describe the major issues in the economic development of Nepal. [Q.N. 7, 2059]

Unit IV: Government and Politics

१. राज्यका आवश्यक तत्त्वहरू के के हुन् ? कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the essential elements of state? Explain anyone. [Q.N.7, 2072]
२. राजनैतिक दलको परिभाषा दिई नेपालको सन्दर्भमा यसको भूमिका बारे छलफल गर्नुहोस् ।
Define political party, and discuss its role with reference to Nepal. [Q.N.14, 2072]
३. नेपालको राजनीतिमा एमालेको भूमिकाबारे सङ्क्षेपमा छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss in brief, the role of UML in Nepalese politics. [Q.N.6, 2071]
४. नेपालको वर्तमान अन्तरिम संविधानका प्रमुख विशेषताहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the salient features of the present interim constitution of Nepal. [Q.N.8, 2071]
५. राज्य भनेको के हो ? यसका तत्त्वहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is state? Explain its elements. [Q.N.13, 2071]
६. संघीय राजनैतिक व्यवस्थाका विशेषताहरू औल्याउनुहोस् ।
Point out the features of federal political system. [Q.N.4, 2070]
७. राष्ट्र र राज्यबीच फरक छुट्याउनुहोस् ।
Distinguish between state and nation. [Q.N.8, 2070]

८. संविधानको परिभाषा दिई नेपालको वर्तमान अन्तरिम संविधानका प्रमुख विशेषताहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Define constitution and describe the salient features of the present Interim Constitution of Nepal. [Q.N.14, 2070]
९. अधिकार र कर्तव्यबीचको अन्तरसम्बन्धबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
State the inter-relationship between rights and duties. [Q.N.7, 2069]
१०. राजनैतिक प्रणाली भन्नाले के बुझिन्छ ?
What does political system mean? [Q.N.8, 2069]
११. नागरिकताको परिभाषा दिई नेपालमा यसको प्राप्तिका आधारहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Define citizenship and describe the factors of acquiring citizenship in Nepal. [Q.N.15, 2069]
१२. राज्यका अनिवार्य तत्त्वहरू के के हुन् ? कुनै एकको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the essential elements of state ? Explain any one. [Q.N.3,2068]
१३. नागरिकताको परिभाषा दिई नेपालमा नागरिकता प्राप्त गर्ने आधारहरूबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Define citizenship, and discuss the bases of acquiring citizenship in Nepal. [Q.N.8,2068]
१४. विकेन्द्रीकरण भनेको के हो ? यसका विभिन्न किसिमहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is decentralization ? State its various kinds. [Q.N. 4, 2067]
१५. राज्यको परिभाषा दिई यसका तत्त्वहरूको छलफल गर्नुहोस् ।
Define state, and discuss its elements. [Q.N. 8, 2067]
१६. नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ का विशेषताहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the features of the constitution of the Kingdom of Nepal, 1990.[Q.N. 10, 2067]
१७. विकेन्द्रीकरणको अर्थ स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Clarify the concept of decentralization. [Q.N. 7, 2066]
१८. राज्य भनेको के हो ? यसका तत्त्वहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is state? Explain its elements. [Q.N. 9, 2066]
१९. राज्यको एक तत्त्वको रूपमा सम्प्रभुताको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe sovereignty as an essential element of state. [Q.N. 4, 2065]
२०. सर्वोच्च अदालतको असाधारण अधिकार क्षेत्रहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the extra ordinary Jurisdiction of Supreme Court. [Q.N. 4, 2064]
२१. नेपालमा वि.सं. २००४ देखि सवैधानिक विकासको इतिहास चित्रण गर्नुहोस् ।
Sketch a history of the constitutional development in Nepal since 2004. [Q.N. 9, 2064]
२२. वर्तमान नेपाललाई प्रजातान्त्रीकरण गर्ने प्रक्रियामा प्रमुख राजनीतिक दलहरूको भूमिकाको लेखाजोखा गर्नुहोस् ।
Assess the role of major political parties in the democratisation process of present Nepal. [Q.N. 4, 2063]
२३. संविधानको परिभाषा दिई यसका प्रकारहरूको चर्चा गर्नुहोस् ।
Define constitution and discuss its kinds. [Q.N. 9, 2063]
२४. नेपालमा प्रजातान्त्रिक प्रक्रियाको विकासमा राजनीतिक दलहरूको भूमिकाको लेखाजोखा गर्नुहोस् ।
Assess the role of political parties in the development of democratization process in Nepal. [Q.N. 5, 2062]
२५. नेपालमा प्रतिनिधिसभा (तल्लो सदन) को प्रमुख कार्यहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the main functions of the Pratinidhi Sabha (Lower House) in Nepal. [Q.N. 9, 2062]
२६. विकसित तथा निर्मित संविधानमा फरक देखाउनुहोस् ।
Distinguish between evolved and enacted constitutions. [Q.N. 4, 2061]

२७. राज्यको परिभाषा दिई यसका तत्त्वहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define state and explain its elements. [Q.N. 8, 2061]
२८. नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ का मुख्य विशेषताहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the salient features of the constitution of the kingdom of Nepal, 1990. [Q.N. 9, 2061]
२९. प्रजातान्त्रिक व्यवस्थामा राजनीतिक दलको भूमिकाको परीक्षण गर्नुहोस् ।
Examine the role of political party in democratic system. [Q.N. 3, 2060]
३०. नेपाली नागरिकका मौलिक अधिकारहरूको समालोचनात्मक परीक्षण गर्नुहोस् ।
Critically examine the fundamental Rights of Nepalese citizens. [Q.N. 9, 2060]
३१. नेपालमा मन्त्रपरिषद्को गठन कसरी गरिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् ।
How is the council of ministers formed in Nepal? Explain. [Q.N. 4, 2059]
३२. नेपाल अधिराज्यको संविधान २०४७ को मूलभूत विशेषताहरूका बारेमा चर्चा गर्नुहोस् ।
State the salient features of the constitution of the Kingdom of Nepal - 1990. [Q.N. 9, 2059]

Unit V: Society and Culture

१. बाल अपराधका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention the causes of juvenile delinquency. [Q.N.8, 2072]
२. वेश्यावृत्तिको कारणहरू औल्याउँदै यसले समाजमा पार्ने प्रभावबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Point out the causes of prostitution, and state its consequence on society. [Q.N.11, 2072]
३. नेपालको तराई क्षेत्रको खानपिन व्यवहारको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the food habits in the Terai region of Nepal. [Q.N.5, 2071]
४. लागू पदार्थ दुर्व्यसनका प्रभावहरूको चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the impacts of drug addiction. [Q.N.7, 2071]
५. दशैं पर्वको परिचय दिनुहोस् । Introduce Dashian festival. [Q.N.12, 2071]
६. संस्कृतिका विशेषताहरू सूचीबद्ध गर्नुहोस् । List the characteristics of culture. [Q.N.5, 2070]
७. विवाहको अवधारणाको व्याख्या गर्दै यसका विभिन्न किसिमहरू औल्याउनुहोस् ।
Explain the concept of marriage and point out its various forms. [Q.N.7, 2070]
८. संस्कृतिका विशेषताहरू औल्याउनुहोस् ।
Point out the characteristics of culture. [Q.N.9, 2069]
९. छठ पर्वको परिचय दिनुहोस् । Introduce chhat festival. [Q.N.10, 2069]
१०. नेपालमा मनाइने स्थानीय र सामुदायिक चाडहरूको सूची बनाउँदै कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् ।
List the local and community based festivals celebrated in Nepal, and describe any one. [Q.N.2,2068]
११. नेपालमा प्रचलित विभिन्न धर्महरूको सूची बनाई कुनै एकको परिचय दिनुहोस् ।
List various religions prevalent in Nepal and introduce any one of them. [Q.N. 5, 2067]
१२. मुस्लिम समुदायको चाडपर्वहरूको सूची बनाउँदै कुनै एक चाडको वर्णन गर्नुहोस् ।
List the festivals of Muslim community and describe any one of them. [Q.N. 7, 2067]
१३. नेपालको तराईक्षेत्रमा विद्यमान खानपान व्यवहारको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the food habits in the Terai region of Nepal. [Q.N. 2, 2066]
१४. लागू पदार्थ दुर्व्यसनका प्रभावहरूको चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the impacts of drug addiction. [Q.N. 3, 2066]
१५. नेपालको हिमाली क्षेत्रमा खानपान व्यवहारको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the food habits in the Mountain region of Nepal. [Q.N. 5, 2065]

१६. नेपालमा चेलीबेटी बेचबिखनका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the causes of girl-trafficking in Nepal. [Q.N. 7, 2065]
१७. नेपालमा चेलीबेटी बेचबिखनसँग सम्बन्धित समस्याहरू औल्याई त्यसको समाधानको लागि प्रभावकारी उपायहरू सुझाउनुहोस् ।
Point out the problems related to Girls trafficking in Nepal and suggest effective measures to solve it. [Q.N. 8, 2064]
१८. लैङ्गिक सवाल भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपालमा यसको समाधानका लागि उपायहरू सुझाउनुहोस् ।
What is meant by gender issue ? Suggest measures to solve it in Nepal ? [Q.N. 5, 2063]
१९. नेपालमा लागूऔषधि दुर्व्यसनसम्बन्धी कारणहरूको वर्णन गर्दै यसको निराकरणका सम्भावित उपायहरू सुझाउनुहोस् ।
Describe the causes of drug addiction in Nepal and suggest probable measures to solve it. [Q.N. 8, 2063]
२०. नेपालमा केटीहरूको ओसारपसारसम्बन्धी समस्या वर्णन गर्दै त्यसको समाधानका सम्भावित उपायहरू सुझाउनुहोस् ।
Describe the problem related to girl's trafficking in Nepal and suggest the probable measures to solve it. [Q.N. 10, 2062]
२१. नेपालमा एच.आइ.भी. एडसलाई नियन्त्रण गर्न विभिन्न उपायहरूबारे सुझाव दिनुहोस् ।
Suggest the various measures to control HIV-AIDS in Nepal. [Q.N. 5, 2061]
२२. नेपालमा देखिएका लैङ्गिक सवालको समाधानको लागि आफ्ना सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
Give your suggestions to resolve gender issue found in Nepal. [Q.N. 7, 2061]
२३. पितृसत्तात्मक र मातृ-सत्तात्मक समाजका विशेषताहरूमा फरक छुट्याउनुहोस् ।
Distinguish between the features of patriarchal and material family. [Q.N. 2, 2060]
२४. लैङ्गिक सवाल भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? नेपालमा देखिएका लैङ्गिक सवालहरूको समाधानको लागि आफ्ना सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
What do you mean by gender issue ? Give your suggestions to resolve gender issues found in Nepal ? [Q.N. 10, 2060]
२५. नेपालको राष्ट्रिय चाडपर्वहरूको सूचि तयार पार्नुहोस् । साथै कुनै दुईको बयान गर्नुहोस् ।
List down the national festival of Nepal and discuss any two of them. [Q.N. 5, 2059]
२६. नेपालको प्रमुख सामाजिक समस्याहरू के के हुन् ? नेपाली समाजमा यसले कसरी प्रभावित पारेको छ ?
What are the major social problems of Nepal? How does it affect the Nepalese society? [Q.N. 8, 2059]

Unit VI: Nepal and the World

१. विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनको परिचय दिई यसका उद्देश्यहरू सूचीबद्ध गर्नुहोस् ।
Introduce WHO and list its purposes. [Q.N.9, 2072]
२. संयुक्त राष्ट्रका उद्देश्यहरू लेख्नुहोस् । Write the objectives of the UN. [Q.N.10, 2072]
३. नेपालको परराष्ट्र नीतिका उद्देश्य र निर्धारक तत्त्वहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the objectives and determinants of Nepalese foreign policy. [Q.N.13, 2072]
४. संयुक्त राष्ट्र सङ्घको शान्ति स्थापना प्रक्रियामा नेपालको सहभागिताबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the participation of Nepal in the peacemaking efforts of UNO. [Q.N.4, 2071]
५. सार्क सचिवालयका कार्यहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Indicate the functions of SAARC secretariat. [Q.N.11, 2071]

६. संयुक्त राष्ट्रका अङ्गहरूको नाम लेखी कुनै एकको परिचय दिनुहोस् ।
Write the name of the UN organs and introduce any one. [Q.N.6, 2070]
७. सार्कमा नेपालको भूमिकाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the role of Nepal in SAARC. [Q.N.12, 2070]
८. विश्व व्यापार सङ्गठनको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्नुहोस् ।
Shed light on the purposes of World Trade Organization (WTO). [Q.N.11, 2069]
९. सार्क सचिवालयका कामहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Indicate the functions of SAARC secretariate. [Q.N.12, 2069]
१०. असंलग्न आन्दोलन भनेको के हो ? यस आन्दोलनमा नेपालको भूमिका उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is non-aligned movement ? State the role of Nepal in this movement. [Q.N.1,2068]
११. भारतीय स्वतन्त्रता आन्दोलनका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the causes of the Indian independence movement. [Q.N.5,2068]
१२. विश्व बैङ्कका कार्यहरूको सूची बनाउदै नेपालको विकासमा यसको योगदानको चर्चा गर्नुहोस् ।
List the functions of the World Bank, and state its contribution to Nepal's development. [Q.N.7,2068]
१३. नेपालको परराष्ट्र नीतिलाई निर्धारण गर्ने तत्त्वहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
State the determining factors of Nepalese foreign policy. [Q.N. 6, 2067]
१४. सार्कका उद्देश्यहरू के के हुन् ? चर्चा गर्नुहोस् ।
What are the objectives of SAARC? Discuss. [Q.N. 6, 2066]
१५. असंलग्न आन्दोलनमा नेपालको भूमिकाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of Nepal in Non-aligned movement. [Q.N. 8, 2066]
१६. संयुक्त राष्ट्रसङ्घका सिद्धान्तहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Point out the principles of the United Nations. [Q.N. 6, 2065]
१७. सङ्घको परिभाषा दिनुहोस् र यसका विभिन्न प्रकारहरूबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Define association and discuss its various kinds. [Q.N. 8, 2065]
१८. नेपालको वैदेशिक नीतिका निर्धारक तत्त्वहरूबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Discuss the determinants of Nepalese foreign policy. [Q.N. 9, 2065]
१९. सार्कमा नेपालको भूमिकाको लेखाजोखा गर्नुहोस् ।
Assess the role played by Nepal in SAARC. [Q.N. 6, 2064]
२०. नेपालको परराष्ट्र नीतिका निर्धारक तत्त्वहरू के-के हुन् ? कुनै दुईको वर्णन गर्नुहोस् ।
What are the determinants of Nepal's foreign policy ? Explain any two of them. [Q.N. 6, 2063]
२१. नेपालको वैदेशिक नीतिका निर्णायक तत्त्वहरू के-के हुन् ? तीमध्ये कुनै दुईको वर्णन गर्नुहोस् ।
What are the determinants of Nepal's foreign policy ? Describe any two of them. [Q.N. 7, 2062]
२२. संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय शान्तिसेनामा नेपालको भूमिकाबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the role of Nepal in UN peace keeping force. [Q.N. 8, 2062]
२३. विश्व बैङ्कका कार्यहरूको सूची बनाउनुहोस् ।
List the functions of the World Bank. [Q.N. 6, 2061]
२४. सार्कका उद्देश्यहरूको विश्लेषण गर्नुहोस् । Analyse the objectives of SAARC. [Q.N. 1, 2060]
२५. नेपालको आर्थिक विकासमा विश्व बैङ्कको भूमिकाको मूल्याङ्कन गर्नुहोस् ।
Evaluate the role of World Bank in the economic development of Nepal. [Q.N. 6, 2059]
२६. नेपालको वैदेशिक नीतिको बारेमा मूल्याङ्कन गर्नुहोस् ।
Critically evaluate Nepal's foreign policy. [Q.N. 10, 2059]

14. Mass Communication and Journalism

Course Content

Mass Communication and Journalism

Unit 1 : News Editing

25 teaching hours

Qualities of a sub editor. Steps in copy reading tips on headline writing, planning a house journal/school magazine, elements of make-up, tips to makeup editors, Editor's job, editorial, news designer comments. News editing for print and electronic media.

Unit 2 : Photo Journalism

20 teaching hours

Introduction to Photojournalism. Handling a camera. Use of pictures, tips for better pictures, preparing photos for photography and news photography.

Unit 3 : Specialized Reporting

25 teaching hours

Truth, accuracy and objectivity in reporting about events and issues- Interviews and press conferences, Specialized reporting - Investigative, sports, crime, development and court reporting.

Unit 4 : Broadcast Journalism

25 teaching hours

The era of broadcasting. Natures of radio and TV journalism. Reporting on broadcast media, Editing news copy for Radio and Television. News bulletin, preparing materials to be broadcasted, Introduction to online journalism

Unit 5 : Press and Laws

25 teaching hours

Standards and ethics in journalism, Press freedom and responsibility, Codes of conduct, press laws and regulations in Nepal, law on libel and obscenities

Unit 6 : Practical

30 teaching hours

Details for the practical work :

- Reporting assignment on social issues. Each student should submit five items including completion of reporting assignments.
- Production of 2 news stories each on environment, court, human rights and minorities.
- Presentation of magazine file based on classroom assignments: News clippings of human-interest stories in the lab copy from the national newspapers - 5 items. And three news items of classroom assignment must be pasted in the lab copy.
- Production of a wall newspaper.

MODEL QUESTION

[HSEB Examination 2072 (2015)]

Time : 3 hrs.

Full Marks : 80

Pass Marks : 28

समूह 'क' Group 'A'

(विस्तृत उत्तरात्मक प्रश्नहरू/Long answer questions)

कुनै तीन प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् । (Attempt any three questions): 3×15=45

१. अखबारमा साजसज्जा भनेको के हो ? साजसज्जाका आधारभूत तत्त्वबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
What is page make-up in a newspaper? Describe the basic elements of make up. [From Unit 1]
२. नेपालमा रेडियो प्रसारणको इतिहासबारे सङ्क्षिप्त रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् ।
Give short history of Radio in Nepal. [From Unit 4]
३. पत्रकारितामा आचार संहिता भनेको के हो ? उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is code of conducts in journalism? Explain with examples. [From Unit 5]
४. नेपालमा अदालती सामाचार रिपोर्टिङ अभ्यासका बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe court reporting practices in Nepal. [From Unit 3]